José Martí en la sino de la nuntempa patrolando

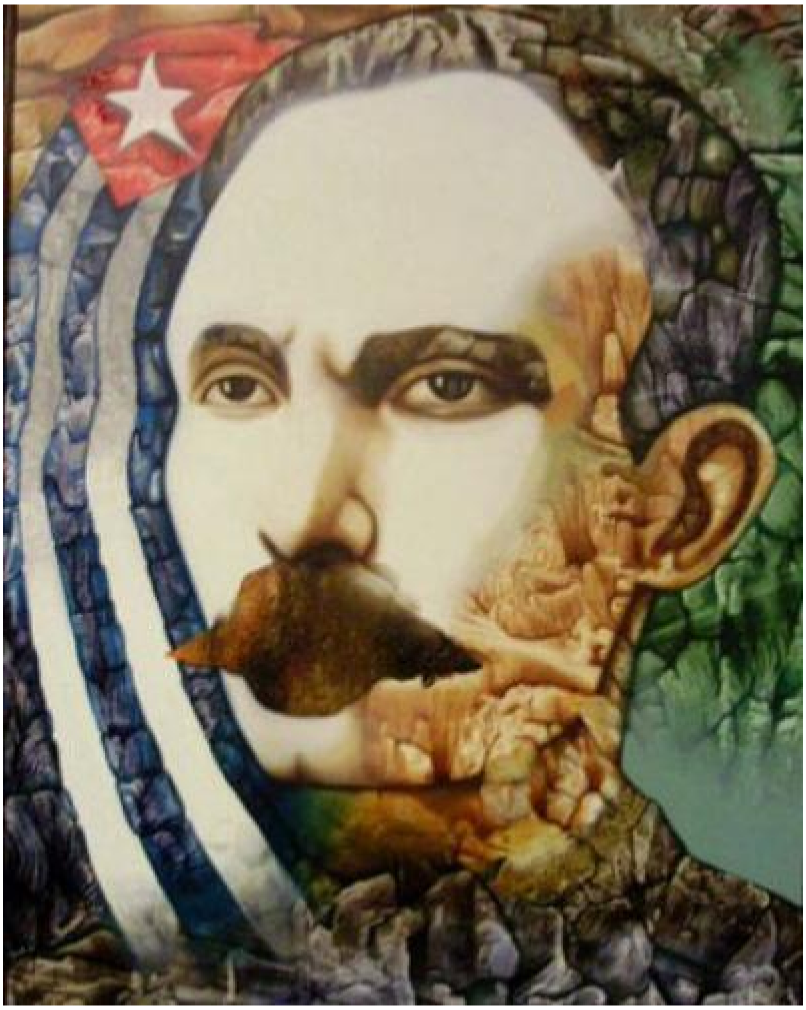

La nacia apostolo de Kubo, José Marti, naski?is en la sino de humila hispana familio la 28-an de januaro 1853. La patro, Mariano Marti, valenciano, voja?is al Kubo kiel artileriano. En la insulo enami?is kaj edzi?is al Leonor Pérez el Kanariaj Insuloj.

En 1869, 16- jara estis la juna Marti kiam unuafoje suferis la rigorojn de karcerre?imo kiu vundis lin por?iame. La fervora propaganda agado pri sendependigaj ideoj en la lemejo kondukis lin al ?tonpika punlaboro.

La patro sukcesis lin liberigi de tiom pezega laboro, sed Martii estis forkondukita al Hispanio kie danke al bonaj amikoj li trovis laborlokon kaj studis ?is diplomi?i pri juro kaj filozofio (kvankam neniam sukcesis enmanigi al si la konceman titolon pro monmanko).

Pro organizaj taskoj de Marti rilate la preparon de la sendependiga milito, li partatempe okupi?is pri verkado kaj nur tiel oni eksplikas la tiom malmulta publikiga laboro de l´Marti-aj verkoj. Malgra? tio, li speciale atentis du etajn volumojn, kies eldonon li sukcesis vidi, nome Ismaelillo de 1882 kaj Simplaj Versoj de 1891 en kies anta?parolo li esprimas ke tiuj versoj estas rezulto el kora sento, sen artifikaj kaj ne publikcelaj.

Preska? la tutan vivon li pasigis ekzilita, eksterlande - li studis, laboris multflanke kaj intense vivis; liajn verkojn oni tre admiris en Meksiko, Urugvajo, Venezuelo kaj aliaj latinamerikaj landoj, tamen, nenion oni publikigis en Kubo dum la kolonia periodo pro lia ege konata sinteno kontra? la hispana registaro.

Fine de la jaro 1879 li estis denove forpelita al Hispanio kaj tie da?rigis sian kampanjon por denunci la kolonian re?imon. De tie li voja?is al Nov-Jorko por labori favore al la sendependigaj ideoj inter la kubaj elmigrintoj.

Tiun periodon li okupi?is plene pri organizado de la milito en Kubo kaj fondis la kuban revolucian partion, kiu iom post iom arigis ?iujn elmigrintojn favorajn al sendependigo kaj tiujn lo?antajn en la insulo. Li estis elektita ?efa gvidanto de la partio. Tiamaniere li organizis la duan kaj lastan sendependigan militon kontra? la hispana koloniado komencitan la 24-an de februaro 1895, kiu fini?is en 1898 per milita interveno de Usono, kiam la kubaj trupoj estis klare superaj al la hispanaj. Sed Martí ne pretervivis ?is tiu obskura momento de la kuba historio por sendependi?o.

Dezirante proksimi?on al la figuro de José Marti, oni devas lin rigardi tra la prismo de pensisto, artisto, organizanto kaj ?tatisto kiaj li estis. Homo studema kaj agema kies ekzistopa?ojn gvidis profunda amo al sia patrolando kaj ties sendependi?o.

---

https://www.radiohc.cu/eo/especiales/exclusivas/245857-jose-marti-en-la-sino-de-la-nuntempa-patrolando

Radio Habana Cuba